Náhledy o spojení Bratrských Spolků.

J. E. Vojan, red. "Orgánu Bratrstva Č. S. P. S." ve "Slavii":

Svaz Česko-Slovanských Podpůrných Jednot a Spolků vydal veřejné provolání, celá řada česko-amerických listů přinesla již obšírné články o otázce této, a tu jest i naší povinností, abychom řekli, jak se na otázku tu díváme.

Dvě věci nutno především vysloviti: Spojení je věc výborná a žádoucí, — ale vzhledem k dnešní velké síti podpůrných spolků také věc nesmírně obtížná.

Spojení je myšlénka výborná a žádoucí, protože utvořením jediné velké jednoty docílili bychom tělesa, které by mělo pak jistě všeobecnou úctu i v druhé naší generaci, která dnes nám uniká do jinojazyčných spolků, i v prvé generaci, která také se velkým počtem ještě dává zlákati různými anglickými jednotami jen proto, že čítají 100,000 a více členů. Uváží-li se, že nás je zde dnes v prvé a druhé generaci přes 600,000 (od roku 1910 nás přibylo přistěhovalectvím a porody přes tuto číslici), tu v našich podpůrných jednotách pořád ještě schází spousta našinců a je tudíž pole rozšiřování členského zcela zajištěno. Odpadne konkurenční zášť, přebíhání od jedné jednoty ke druhé s nedoplatky, mocná jednota bude moci lépe hájiti své zájmy na venek a soustavněji podporovati kulturní účely ze svých prostředků, zrušením celé spousty řádů odpadne znásobování členských příspěvků, shánění prostředků pikniky a plesy atd.

Ale tím jsme u hlavní — v našich očích — potíže. V provolání Svazu se pravilo, že "jednotným vedením docíleno by bylo ohromné úspory zrušením mnoha úřadoven a utvořením jedné, vydání spojené s vydáváním různých orgánů bylo by značně zmenšeno", — ale v tom dle našeho mínění nespočívá ta ohromná úspora. Ona jednotná úřadovna musí zase býti pro velké těleso mnohem nákladnější než pro malé jednoty (musí to býti velké úřední místnosti s náležitým počtem stálých placených úředníků, věnujících se od rána do večera své povinnosti, protože těleso s nějakými 60,000 členy vyvolá pravé spousty každodenní práce), — úspora na orgánu je konečně to poslední (pro velkou jednotu jistě se bude vydávati také důstojný, velký list). Ale **v čem spočívá ta ohromná úspora, to jest zrušení mnoha podřízených řádů a loží.** Dnes musí každý řád sháněti s největším úsilím své finanční prostředky, musí pořádati zábavy tak časté, že jedna v létě a v zimě stíhá druhou, spousta řádů vyžaduje spoustu schůzí a úředníků výborových a podvýborových, — to by pak přestalo. **Ale zde bude ten těžký oříšek: Dle jaké zásady bude se díti toto zrušování řádů?** Tu se octneme v té situaci, jaká je známa z lodních katastrof. Na lodičce zachovalo se několik trosečníků, vypukne hlad, někdo musí býti obětován. Co se stane? Každý je pro to, aby jeden byl usmrcen na spásu druhých, ale každý si také myslí, že tím "jedním" — má býti soused, nikoli on sám. Kdyby slučování se dělo tím způsobem, že by všechny menší jednoty přistoupily k největší jednotě Č. S. P. S., mohlo by se jednoduše říci, že jejich řády, lože a sbory se zruší a členstvo zařadí se do nejbližších řádů Č. S. P. S. a kde jich není, tam utvoří se ze všech místních dosavadních spolků jeden nový řád. Ale když slučování se bude díti v novou jednotu s novým jménem, pak dojde k hledání zrušovacího klíče, což bude věc hodně perná. Bude jistě i boj o jméno, jako byl u Sokolů, ačkoli při střízlivé úvaze "Svaz Č. S. P. S." je to nejmoudřejší, — sám dnešní svaz delegátů to naznačil, přijav jméno "Svaz Česko-Slovanských Podpůrných Jednot a Spolků", odstraníme-li totožné "jednota a spolek" (obé slova v češtině znamenají totéž) a necháme-li spolek, máme zkrátka Č. S. P. S. Bude snad i boj o stálé místo úřadovny (velké takové těleso musí míti přirozeně stálou, nestěhující se úřadovnu), a jiné ještě věci.

Ale dejme tomu, že vše to se dá překonati, a přistupme k vlastnímu sloučení.

Sloučení to nedá se oddekretovati nějakým sjezdem, zde musí hlasovati každý člen každého spolku, protože jde o jeho hmotné zájmy, a kdyby každý člen nehlasoval, pak by z toho byla spousta soudů. Na sjezdech jediné může se uložiti hlavním úřadovnám, aby pracovaly k uskutečnění této myšlenky, a mohou se zároveň vytknouti hlavní zásady, kterými má se úřadovna říditi při vyjednávání. Ale členstvo může hlasovati teprve o hotovém návrhu.

Podkladem tohoto návrhu musejí býti výpočty pojišťovních odborníků. Když šlo o spojení sokolských jednot, šlo pouze o různost některých zásadových náhledů, kroj atd., nikoli o zájmy hmotné. Zde jde však v první řadě o hmotné zájmy a tu nutno postupovati ryze obchodně. U každého spolku se musí stanoviti přesným odborným výpočtem, jaké je vzhledem k stávajícímu záložnímu fondu a stavu stáří členstva zajištění členských pojistek. Toto zajištění se musí přivésti na stejnou úroveň, zrovna tak, jako při sečítání zlomků s různými jmenovateli musíme nejprve svésti všechny zlomky na stejného jmenovatele. To jest: přijme-li se za danou míru čili jmenovatele stav spolku nejlépe své členy, zabezpečujícího, musejí ostatní spolky před sloučením zjednati si stejné zabezpečení (zvýšením záložních fondů členskými příplatky a úpravou členských příspěvků). Jen na této základně je možné slučování bez poškození členů spolků lépe situovaných. Všechny tyto výpočty musejí býti provedeny pojišťovními počtáři, zběhlými v pojišťovní arithmetice, jež je vědou sama o sobě. Složité úrokování, počet pravděpodobnosti, methoda nejmenších čtverců, tabulky úmrtností, zásady důchodnictví a pojišťování, vše vyrůstá zde v odborné vědění, které se nedá odbýti sousedským odhadem. Státní dozor pojišťování zasáhne ostatně sám v slučovací jednání. Nesmíme se proti tomuto zakročování bouřiti. Jsme pro postup sociálních idei a takovýto státní dozor je právě jen částkou socialisace státu. "Pojišťování bratrské jakožto pojišťování, směřující k zaopatření pozůstalé rodiny, je výhodno nejen po stránce soukromé, nýbrž týká se i blaha lidstva", praví slavný americký sociolog Lewis Henry Morgan, a výrok ten po něm podpisuje slavný anglický počtář Charles Babbage. O takový obor společenského života musí se každý pořádný stát starati, protože jen tímto dozorem zabezpečí se každý občan před poškozením své rodiny. Každý člen bratrského spolku má nárok na skutečnou výplatu své úmrtní podpory a není nic zlého, když stát kontroluje splnitelnost oněch nároků.

Až budeme míti tyto výpočty před sebou, pak teprve vlastně otázka sloučení našich bratrských jednot vstoupí v akutní stadium. Dnes jsme pouze v období, abychom tak řekli, resolučním, v období projevů, jimiž má býti zkoumána dobrá vůle. Teprve chladné číslice, získané na základě obchodních knih jednotlivých řádů a jednot, postaví nás před pravou otázku, zda sloučení je možné a kde je možné.

* * *

Právník V. A. Geringer:

Otázka spojení všech českých svobodomyslných podpůrných jednot ve Spojených Státech a Kanadě dospěla tak daleko, že bude formálně předložena k odhlasování v letošních sjezdech. Svaz česko-slovanských podpůrných jednot a spolků, jenž byl původně založen za tím účelem, aby se pracovalo společně proti přijetí předlohy ve státních zákonodárnách, která by škodila podpůrným jednotám, došel k tomu náhledu, že stávající české svobodomyslné podpůrné spolky by o mnoho lépe prospívaly, kdyby byly spojeny v jednu mohutnou jednotu. Na místo drobení sil nastala by zdravá spolková činnost bez vážné konkurence, (bez přehlížení členů toho neb onoho českého podpůrného spolku druhými), což za nynějších okolností znamená velkou ztrátu peněžní a zároveň ubírá jednotlivým členům chuti k agitační práci. Dále zrušením mnoha úřadoven nastala by velká úspora v administračních výlohách, a jeden společný orgán by též zmenšil vydání. Výhody, které by vyplynuly ze sloučení, byly by i v jiných ohledech značné.

Jednou z hlavních a prvních otázek, které si kladou osoby, vážně o věci této uvažující, jest, zdali by zákony dovolily sloučení stávajících jednot, u nichž jest značný počet členů ve stáří přes 60 let, které zákonem jest určeno jako maximální pro nově přijaté členy. Aby se zjistilo, zda tato překážka snad někde není, dopsal jsem všem pojišťujícím odborům ve státech, kde stávající české svobodomyslné podpůrné spolky byly založeny. Odnikud nedošla zřejmě nepříznivá odpověď. R. M. Potts, superintendent pojišťujícího odboru ve státu Illinois, sděluje, že zákon tohoto státu se otázky této nedotýká, ani nepředpisuje, jak možno sloučení docíliti ani ho nezakazuje. Pochybuje prý silně o zákonitém právu bratrských jednot na sloučení, ale přece jen zaujímá to stanovisko, jestli že dva neb více spolků může své výlohy snížiti sloučením, že jest to dobrá věc, a neodporoval by mu. Ačkoliv úředně pan Potts nemůže prohlásiti, že zdejší zákon dovoluje podobné sloučení, přece podobný čin schvaluje a nekladl by mu žádných překážek.

Stran charteru (výsadní listiny) p. Potts sděluje, že v pádu sloučení dvou neb více spolků musil by býti zachován charter jedné ze stávajících organisací jako charter sloučené jednoty, jinak by musila jednota býti jako nová zakládána, a tu by se narazilo na překážku stran stáří členů, neboť do nově založeného spolku nemohly by býti přijímány osoby starší 60 let. Tato překážka by však při sloučení stávajících spolků pod charterem jednoho ze stávajících spolků necexistovala, a všechny ostatní body daly by se mezi jednotami, o sloučení jednajícími, lehce urovnati. Na příklad stran záložního fondu: Vypočetlo by se, kolik dollarů přijde na každého člena jednoty a scházející část by se členstvem toho neb onoho spolku doplatila.

Dříve než by se spojení stalo **skutkem, musely by se podmínky** sloučení řádně sepsat s přísežným udáním, v jakém finančním stavu každá jednota jest, a dosvědčením od předsedy a tajemníka hlavního řádu neb lože, že sloučení bylo schváleno dvoutřetinovou většinou tělesa. Smlouva musela by též být předložena pojišťujícím komisařům států, kde slučující se jednoty byly by zorganisovány, a po jejich společném schválení by bylo dovoleno sloučenému tělesu vstoupiti v nový život. Takové jsou podmínky ve státech, dovolujících sloučení bratrských spolků.

Za zjišťování tohoto důležitého zákonitého bodu zeptal jsem se pana Pottse také na to, jak je tomu stran podpory pro ty členy, kteří následkem chudoby v pokročilém stáří nemohou příspěvky své platiti. Před lety poukázal jsem na nezákonitost podobného článku, a p. Potts potvrdil mě stanovisko. Každý podobný článek ve stanovách jest neplatný, protože dle zákona mohou se příspěvky ukládati a vybírati pouze na nemocenský a úmrtní fond, na fond v pádu nezpůsobilosti člena, přivoděné úrazem a na reservní čili záložní fond k použití v pádu potřeby k zaplacení úmrtní podpory. Ani půjčky nemohou se za tím účelem členům poskytovati. Ani hlavní těleso, ani podřízené řády nejsou dle dobrozdání pana Pottse oprávněny k poskytování půjček na členské certifikáty, ba jednota, ani podřízené řády nemají práva poskytovati půjčky svým členům za jakýmkoliv účelem.

Na další dotaz, že by snad zákony nezabraňovaly založení fondu ve prospěch starých členů, kteří při svém pokročilém stáří příspěvky své platiti nemohou, vybíráním dobrovolných příspěvků, odpověděl pan Potts, že by se proti takovému zařízení nemohlo nic namítati. Upozornil však na to, že by nemohl býti ve stanovách žádný článek, dle kterého by byli členové nuceni, do podobného fondu přispívati, a že suspendování nebo vyloučení člena pro neplacení podobného příspěvku bylo by nezákonité. Takový fond by musil býti veden odděleně od ostatních fondů spolku a nesměl by přijíti do zpráv, zaslaných pojišťovacímu odboru.

V zákonech některých států jest určitě uvedeno, že členy mohou se státi osoby od šestnácti do šedesáti let stáří. Jelikož zákony státu Illinois žádného minimálního stáří neudávají, otázal jsem se pana Pottse a on mi na můj dotaz sdělil, že pojišťující odbor rozhodl, že nemůže býti žádné bratrství s dětmi, a že proto ustanovil stáří let za minimum, jelikož stáří toto jest též rozhodným v dětských pracovních zákonech tohoto státu.

Státní zákony, bratrských spolků se týkající, jsou v mnohém ohledu nemoudré. Úředníkům hlavního tělesa působí nejvíce obtíží to, že členové nemohou zákonitě učiniti žádný odkaz na pohřební výlohy. Mnohý jen k vůli tomu se dá ke spolku, aby měl podporu v pádu nemoci a v pádu úmrtí aby byl slušně pohřben, ale zákony nedovolují, aby v certifikátu byl jakýkoliv odkaz na úmrtní výlohy. Jsou málo platny neb účelny poznámky "a to by byl pěkný zákon, aby z úmrtní podpory se nemohly zaplatiti pohřební výlohy". Státní zákony by měly býti v tom ohledu změněny, ale dokud změněny nebudou, musí se jim každý podrobovati. Žádná jednota nesmí přijímati články v odporu se zákonem, neboť by v případu soudu vždy prohrála, a proto též nemohou hlavní úředníci certifikát vyhotoviti proti zákonu.

Zákon se však v tom ohledu obchází. Člen si vyhlédne příbuzného, jenž před vyhotovením certifikátu podepíše poukaz na hlavní řád, aby z úmrtní částky jemu připadající byl vyplacen určitý obnos na vyplacení účtu za pohřební výlohy, kterýž poukaz si ponechá podřízený řád v uschování. Do certifikátu se dá odkaz na tuto osobu v ustanoveném obnosu, a po smrti člena se poukaz od tohoto beneficienta zašle s certifikátem tomu, jenž má na starosti vyplácení úmrtních částek.

Velkou chybou dosud bylo, že zákonodárny byly pod vlivem bohatých pojišťujících korporací, které se vždy snažily existenci bratrských spolků co možná nejvíce ztížiti a tak si konkurenci zmenšiti. A to vše dokazuje, že by si každý občan měl politiky více všímati.

J. P. MORGAN.

Nejposlednější fotografie proslulého new-yorského finančníka.

CHASE S. OSBORN.

Bývalý guvernér michiganský uchází se o senátorství.

ZA ŠKRABOŠKOU.

Z Kanady.

Pan Pavel Bartoš z Kanady praví: "Musím Vám napsati, že Trinerův Liniment jest znamenitý, nad nějž lepšího jsem nikdy neměl. Měl jsem před tím liniment od zdejšího lékaře a ještě jiné ohlašované linimenty, ale to jest veliký rozdíl. Těch druhých dvacet láhví se nevyrovná Vaší jedné a ještě mně ta jedna lépe prospěla na můj stuhlý krk. Jak se natřu, bolest hned zmizí. Odporučuji tento lék všem krajanům trpícím nějaké bolesti; za krátko budou zdravými jako já nyní jsem. S úctou Pavel Bartoš, Box 31, Pocahontas, Alta, Can." Trinerův Liniment jest velmi silným, tak že mnozí jej rozředí olivovým olejem. Jest v každém případě výborným, při stuhlosti svalů a kloubů, při revmatismu a neuralgii. V lékárnách. Jos. Triner, velko-vyrabitel léků, 1333—1339 So. Ashland ave., Chicago, Ill. — Advertisement.

Dr. Olga Šťastná
—LÉKAŘKA—
čís. 2531 Jižní 10. ul., Omaha
Telefon: Tyler 2403
Úřední hodiny: Od 2 do 3 hod. odp. každý den, mimo neděli.
V úterý a v pátek též večer od 7 do 8 hodin.
Zvláštní pozornost věnuje nemocím žen a dětek. 31tf

Jako nový člověk. "Mohu pouze říci," píše pan Antonín Dobyl z Rudolph, Wis., "že se cítím jako nový člověk, co jsem užil Hoboka. Mnohým ten lék pomohl. Mohu se jmenovitě zmíniti o případu p. Hermana Bushmana. Ten trpěl po léta revmatismem, ale je úplně zdráv po využití dvou láhví Hoboka a Léčivého Oleje. Totéž je pravda o p. Geo. Kromakerovi, jenž byl stejně postižen. Každý, kdo užil léku, vysoce o něm mluví."

Ne jako jiné léky Dra. Petra Hoboko nelze koupiti v lékárnách. Zvláštní jednatelé jej lidem dodávají. Nevíte-li o žádném jednateli, dopište na jediné majitele, Dr. Peter Fahrney & Sons Co., 19—25 So. Hoyne ave., Chicago, Ill. — Advertisement

Česká masť.
Pí Rosie Kretschmer,
ranhojička a vyrábitelka proslulé české bylinné a kořenné masti. TŘI DRUHY. Masť tato jest výborným prostředkem proti otravě krve; dále léčí kostišer, revmatism, čerstvé neb zastaralé rány, nežit, karbunkule, zlatou žílu, oční neduhy, vyrážky, lišej, atd. Tyto masti vyléčily na sta trpících a pro svoji spolehlivou léčivost nemají sobě rovné. — Navštivte ji osobně nebo dopište, udavše popis své choroby. Krabička 50c, na venek 55c. Adresujte 41-3m
MRS. ROSIE KRETSCHMER,
3021 So. 19. St., Omaha, Neb.
Phone Douglas 8229.

Julius J. Žitník,
právník
a spolehlivý rádce ve všech právních záležitostech.
715 Brandeis Theater Bldg.
Tel. Douglas 2876.
OMAHA — NEBRASKA.
Zástupce u všech soudů. tf

Zkoušení očí
a přispůsobování brejlí vykonávám s největší přesností, což mohu dosvědčiti množstvím krajanů, jichž přízně jsem dosáhl dlouholetou zkušeností a uspokojením.
Ceny mírné.
CHAS. J. VLACH
graduovaný optik
824 Brandeis Bldg.
Hodiny od 9 ráno do 5 večer. Večer a v neděli dle ujednání.
TEL. TYLER 1823

Dr. F. A. Sedláček
OMAHA, NEB.
ÚŘADOVNA: 1270 So. 13th Street proti Hotelu Prague.
Tel. Red 4612
RESIDENCE: 1451 So. 11th Street
Tel. Douglas 4286.
Dopoledne Dr. Allisonem v nemocnicích.
V ÚŘADOVNĚ od 1 do 4 hod. odpol.
V neděli od 9 do 11 hod. dopol.

JOS. T. VOTAVA.
PRÁVNÍK
Úřadovna: č. pokoje 800 Bee Building.
Telefon: Douglas 651.
Omaha — Nebraska.

JOHN J. OSTRONIĆ
prakticky plumbař,
licensovaný pro Omahu a South Omahu.
vykonává vždy práci první třídy v oboru plumbařském, zavádění spodního topení, plynovodů, vodovodů a pod. Opravy jsou naší zvláštností a vykonáváme je k úplnému uspokojení. Veškeré práci věnuje se ta největší péče. Výpočty zdarma. Zavolejte nás telefonem Tyler, 1299.
Dílna: 1414 Jižní 13. ulice, Omaha, Neb.

Nejlepší útulek, hojnost zábavy a znamenitý teplý lunch krajanům zajistí
JAN ŠIMANEK
ve svém novém
HOSTINCI 1219 Jižní 13. ul. OMAHA
blíže jižního konce viaduktu na 10. ulici.
Jdete-li kolem, neopomeňte se u něho zastaviti. 31-tf